

aino

KESÄNUMERO

N:o 3 • 1938

Ompelutarpeiden liike

Aina Hurskainen

Oulu, Pakkahuoneenkatu 13
Puhelin 2471

**ENSILUOKKAINEN
KANGAS- JA LENINKILIIKE**

VALOKUVAUSTARPEISTO

Oulun Solio

Oulu, Isokatu 21. Puh. 25 17

Amatöörit! Valmistamme kuvanne huolellisesti ja nopeaan. Varastossa eri laatuista valokuvauskoneita, -filmejä, y.m. valokuvaustarpeita.

Mistäkö

Soittimia?

NO TIETYSTI

WESTERLUNDILTA

Asemakatu 15 — Oulu — Puhelin 3036

VALION

JÄÄTELO

on valloittanut Suomen, Helsingistä Kemijärvelle saakka

Saatavana Oulussa, Kokkolassa, Kemissä, Torniossa, Rovaniemellä ja Kemijärvellä

Kuvatkaa aina

SELO F. P.

**PANKROMAATTISELLA JA
HIENORAKEISFILMILLÄ**

Suurennuksetkin näistä filmeistä tulevat selviksi. — Saatavana

Suomen Valokuvaajain Osakeyhtiöllä

Oulu, Kirkkokatu 6 - Puhelin 2412

OSAKEYHTIÖ

H.W. SNELLMAN

OULU

*Rauta- ja rakennusaineiden
tukku- ja vähittäismyynti*

OULUN TYTTÖ
**PUHTAITTEN KOTIEN
YSTÄVÄ.**

MERIKOSKEN SAIPPUATEHDAS OULU

LUOMINEN

TÄNÄÄN SEN ELIN! TUULET ON KÄYNEET KERRAN.
TAIVAAN NÄIN TULLEEN TUTTUNA SIUNAAVIN RANNON.
PELTOA KYLVIN VUORILLA LUOMISEN HERRAN.
AUTUAAN KASTEEN YLLENI SATAA ANNOIN.

MITÄÄN EN TIENNYT MAASTA, EN MENNEESTÄ MITÄÄN.
KAIKKI MI IHMISTÄ OLI, KUOLI JALKAINI JUUREEN.
YLPEÄT LAULUNI LAIVAT SOUSIVAT LÄNTEEN JA ITÄÄN,
Viestiä vei ne tähdille juhlaan suureen.

MINUSSA LUOMISEN TAHTO JÄNNITTI VOIMAN JOUSTA.
SILMILÄ NÄILLÄ EN NÄHNYT MAATA, EN RAJAA.
POLUT PILVISSÄ PALOI, JOITA KAIPASIN NOUSTA.
VUORILLE TAIVAAN TOHDIN MULLASTA AJAA.

TÄNÄÄN SEN ELIN! TUSKA SEN TUNTEMUS SYVIN.
MITÄÄN EI ANNA, KAIKKI VAIN OTTAA VASTAAN.
MINKÄ ON LUONUT, HUONOSTI, TAIKKA HYVIN,
KÄYNYT ON SUUREN LUOMISEN JÄLKIÄ AINOASTAAN.

LAURI HELES

POHJOINEN AJATUS

Pohjoinen rotu, pohjoinen kulttuuri. Ovato nuo uusien historianfilosofisten tutkimusten tuomat käsitteet pelkkiä hämähäyksiä, epärealisten aivojen luomuksia, mystiikkaa? Niinhän on tahdottu väittää. Mutta monipuolistuvat ja syvenevät tutkimukset tulevat osoittamaan tuon käsityksen vääräksi. Samoin on tekevä eräs jo jokapäiväisille silmille näkyvä tosiseikka: eurooppalaisella kulttuurilla on tosiasiallisesti mahdollisuus levitä pohjoiseen tai Itä-Aasiaan päin. Omaksuisivatko sitten vastaanottajat saamansa vaikutteet ilman muuta — lahjana! Eivätkö ne luonnollisesti pyri muovaamaan kulttuurin oman rotunsa luonteen mukaiseksi, sulattamaan saamansa vaikutteet aineksiksi uusille luomistöille, tuomaan oman toimintatarmoisensa kansanaineksensa herpautuneen sijaan, ehtyneen korkeaa-eurooppalaisen kulttuurin raunioille? Siinä tuo mielikuvituksellinen ”pohjoisen ajatuksen” probleema. Odottamassa todellisuuttaan. Ja kuitenkin sen kansan, jonka on ehdottomasti ja selvänäköisesti tajuttava tapahtuvan kehityksen lait ja jonka historiallisista ja maantieteellisistä syistä on käytävä nousevan pohjoisen kulttuurin eturivissä, kuitenkin sen kansan johtavat miehet anteeksiantamattoman lyhytnäköisessä vaatimattomuudessaan eivät tahdo tietää tulevat historiasta ainakaan kymmentä vuotta pitemmälle. Onko ehkä käyvä niin, että tämä kansa ihanteellisessa nöyryydessään tekee itselleen sen vääryyden, että ajan tullen taipuu katajanoksan tavoin mongoolien tankkien alle — muun Euroopan mukana? Tämä aktiivinen, voimakas kansa, joka ennenkaikkea kavahtaa ”kuuseen kurottamista!” Runoilijan ”sventuuvainen” siunaus lepää raskaana sen yllä.

On lopulta kysymys siitä, pohjoinenkö vai itäinenkö ajatus on voittava. Pohjoinen vai itäinenkö on oleva kolmannen vuosituhaten kulttuuri? Sillä on ilmeistä, ettei erooppalainen kulttuuri voi säilyä individualistiselta pirstoutumiseltaan. Toistaiseksi itäinen on

jättäiläismäisesti edellä. Mutta se ei lopulta voi estää pohjoisten kansojen, joissa elää voimakas kulttuuritarve, nousua suuruuteen, loistoon ja lopulta universaaliseen humanismiin. Sillä kulttuurin uudistaminen jää aina niiden kansojen varaan, joiden kyllin hedelmälliset, mutta myös kyllin karut aineelliset edellytykset ylpeän sisäisen lahjomattomuuden jäntevoittamänä luovat dynaamisen pakon suuriin tekoihin.

Nouseva kansa, nouseva kulttuuri vaatii aina ennenkaikkea elimellistä yhtenäisyyttä. Pohjoinen ajatus on siis riippumaton yksilön sosiaalisista mielipiteistä sikäli, että se on jokaisen lahjomattoman reaalisesti ajattelevan tunnustettava. Sosiaalinen kysymys on kysymys keinoista, joilla kansan yhtenäistäminen, kansan energian mahdollisimman rationaalinen hyväksikäyttö on toteutettava. Siksi se liittyy välittömästi, väistämättömästi pohjoisen ajatuksen voittoon viemiseen.

Spengler oli oikeassa väittäessään länsimaisen sivistyksen kykenevän synnyttämään enää vain Caesar-suuruuksia. Länsimainen ihminen ei voi vapautua henkisestä juurettomuudestaan, sisäisestä yksinäisyydestään. Toisin on laita kohoavien nuorten kansojen kesken. Tulisella innolla ne omaksuvat edelliseltä kulttuurilta sen aineelliset saavutukset, luovat sitkeällä taistelullaan ulkonaisen mahdinsa. Mutta ilman henkisen elämän loistoa ja ylevyyttä mikään kulttuuri ei ole elinvoimaista. Uskonto, tieteet, taiteet heräävät kukoistukseensa. Tuolla uudella kulttuurilla on entistä pienempi vaara individualistiseen pirstoutumiseen, koska juuri sen syntymisen edellytyksenä on sitä luovan kansan tietoinen yhteenkuuluvaisuus, sosiaalinen yhtenäisyys. Sillä ei ole varaa degeneroituneeseen juurettomuuteen, joten se on säilyttävä elävänä, alati maaperästään nousevana henkisen kulttuurinsa. Alkuperäisen, tietoisensa sosiaalisuutensa takia se joustavan orgaanisena kykenee sulattamaan itseensä nuoret, nousevat kult-

(Jatkuu siv. 9)

KASVATUS JA YHTEISKUNTA

Lapsi on koko yhteiskunnan tärkeimpiä huomion kohteita nykyään. Yhteiskunta sijoittaa lasten kasvatukseen suuria pääomia jo niiden alkuvuosista lähtien ja vuosien varrtuessa yhä eneneviä summia kansa- ja oppikouluikäisiin. Siksi sillä on oikeus odottaa näistä sijoituksistaan mitä parhaita tuloksia.

Ei ole ihme, että tänä lasten aikakautena tiedemiehet, kasvattajat ja vanhemmat pohtivat kysymystä kumpi kasvatus koti- vai laitосkasvatus olisi parempi.

Siellä, missä valtion merkitystä erikoisesti korostetaan, on laitосkasvatus lähimpänä välikappaleena päämäärän saavuttamiseksi varsin houkutteleva keino. Kreikassa kehitti Spartan valtio kasvatustiloksissa korkeimmilleen ruumiin kestävyuden ja sotilaskasvatusta, joka ylenkatsoi perheen ja yksilön alkeellisimpiäkin oikeuksia.

Muinaisajan Kreikassa tapaamme myös kansanvaltaisemman ja humanisemman kasvatuksen päämäärän. Ateenassa kehittyi kansalaiskasvatus, jonka tarkoituksena oli antaa mahdollisimman laajoille piireille se alkeellinen yleis- ja kansalais-sivistys, joka oli vapaalle kansalaiselle tarpeellinen, jotta hän voisi suorittaa velvollisuutensa yhteiskuntaa kohtaan.

Meidän aikamme on huomio erikoisesti kääntynyt lasten huoltokasvatukseen ja sitä on lainsäädännölläkin järjestetty. Mitä etuja olisi laitосkasvatuksella erikoi-

sesti lasten huollon kannalta katsottuna? Jokainen lapsi sinänsä on yhteiskunnalle tärkeä yksilö, jota koetetaan suojella ja ohjata niin, että hän voisi esteettä kehittyä parhaimpaan suuntaan. Monet lapset kuitenkin ovat jo syntymästään saakka nykyään tuomitut kodittomiksi ja on suuri onni heille, että on olemassa lastenkoteja.

Toisilla lapsilla on kyllä koti, mutta saavat kärsiä kodittomuutta monessa muodossa. Meidän rakkaassa isänmaassamme on vielä perheitä, jotka köyhyyden tai asuntopulan takia eivät ole voineet saada omaa kotia, vaan asuvat huumiehinä toisten luona. Näissä oloissa elävillä lapsilla ei ole edes omaa nurkkaa tai omaa paikkaa pöydän ääressä, jossa koulutehtävänsä suorittaisivat. Heidän harmaan kalpea värinsä kertoo puhtaasti ilman ja ravinnon puutteesta. Kaikki vanhemmat eivät kykene hankkimaan lapsilleen riittävästi ravintoa ja vaatteita. Tämä on tosiasia. Tarvitaan yleistä elämän ja elintason nousua ja sen ohessa valistusta ja siveellistä vakavuutta ennenkuin kodit paranevat.

Voitaisiin ajatella että kovin köyhistä oloista olisi paras siirtää lapset laitосkasvatuksen haltuun. Täten he ainakin saisivat hyvää ravintoa, jota ilman ei ruumis voi kehittyä voimakkaaksi ja terveeksi. Hoitokin olisi parempaa laitосsissa. Tutkimuksen mukaan tapahtuu hoitamattomissa lapsissa suuri jälkeen-

jääminen jo siihen aikaan nähden, jolloin lapset oppivat puhumaan. Kun lapset kasvavat, tekevät ahtaat asunto-olot kodin lapselle ja nuorelle yhä enemmän ikäväksi. Hän viihtyy parhaiten poissa kotia, ensin omassa leikkiryhmässään, sitten kaduilla ja ravintoloissa. Varhain nämä lapset oppivat tuntemaan vanhempiensa huonot puolet, joten näillä ei ole sitä auktoriteettia, mikä vanhemmilla lapsiinsa nähden tulisi olla. He eivät ole lasten mielestä millään lailla parempia kuin muutkaan ihmiset eikä heillä ole mitään valtaa lasten yli. Ei ole puhettaakaan perheen yhdessäolosta viihtyisinä talvi-iltoina tai kauneina kesäsunnuntaina. Kotien vaikutus on monella taholla vähentynyt suunnattomasti eikä koulu voi sitä milloinkaan täysin korvata. On otettava nykyään huomioon mahtavat salaiset sivukasvattajat, toverit, elokuvat, ravintolat ja ajanvietelukemiset y.m.

Se nuori, joka salassa ei tunne olevansa parempi ja voimakkaampi kuin vanha polvi, ei ole todella nuori. Todella nuori ei ole oikeassa, mutta hänen taisteluhaasteensa on hänen tietämättään oikeassa.

Onnellinen se, joka puhuu nuorisolle, hän puhuu tulevaisuudelle.

Vain yksinkertainen ja tyhmä pitää kasvattajanvaltaansa käsissään kauemmin kuin on tarpeellista. Jos kasvattaja pystyisi täydellisesti tehtäväänsä, ei nuorten sukupolvien kapinaa lainkaan syntyisi.

Niinkuin olemme vastuussa perheemme alaikäisistä, niin me olemme vastuussa kansamme tiedottomista ja epäkypsistä aineksista.

(Maria Jotuni, Vaeltaja)

Näillä on varmasti paljon suurempi vaikutus kuin kodilla ja koululla. Olisikohan lastenkotien yhteiskasvatus tällaisissa oloissa parempi?

Lastenkodeissa voidaan myöskin välttää monia virheitä, joita kotikasvatuksessa tehdään. Kotona saattaa lapsi joutua yhtämittaisen liian suuren huomion esineeksi, joka tekee hänestä niin itsekkään, että hän siitä saa kärsiä koko ikänsä. Yksinäisen lapsen osa ei suinkaan aina ole tälle onneksi. Yhteisessä kasvatuksessa voidaan kehitystä itsekkyyteen välttää jo sillä, että lapsilla on yhteiset leikkikalut ja vain joku oma, jota saavat toisillekin lainata. Monenlaisia muita keinoja on yhteiskasvatuksen ohessa käytettävissä, jotka itsekkyyttä kitkevät pois. Toisaalta johtaa tämäkin siihen äärimmäisyyteen että lastenkotien ja kasvatuslaitosten lapsista tulee persoonattomia, aloitekyvyttömiä ihmisiä. Niinpä onkin köyhimmänkin kodin lapsi saanut enemmän kuin lastenkodin ja kasvatuslaitoksen lapsi siinä, että hän on saanut jotakin erikoista selittämättömän omaa persoonallisuuteensa. Se on juuri sitä salaperäistä energiaa, jolla hän vaikuttaa. Moni meidän suurmiehemme on syntynyt mökikäisen matalassa majassa. Niinkauan kuin kasvatuksen päämääränä on kehittää yksilöitä omintakeisiksi persoonallisuudeksi, on koti paras kasvatuksen aloittaja ja paras olinpaikka lapselle. Mikäli koulu pyrkii kehittämään yksilön omia edellytyksiä siten liittyen kasvatin taipumukseen, sikäli se on kotien työn jatkaja samalla yksilöllisellä linjalla.

Uusi sielutieteellinen ja kasvatusopillinen tutkimus onkin tehostanut juuri näitä seikkoja painostaen yksilöllisten kykyjen kehittämisen tärkeyttä. Mitään yleispätevää lopullista määritelmää ei näissä asioissa voitane antaa. Pääasia on, että lapsi saa kasvaa suhteellisen vapaissa oloissa kehittyen hyvien ominaisuuksiensa puolesta.

ELLI LEMPA

Kevään kaupungissa

TAAS KEVÄÄN KAUPUNKIIN MÄ TULLA SAIN,
KUN PÄIVÄÄ TÄYNN' ON SYLI KATUIN KAITAIN,
KUN TUOMI KUKKII YLLÄ VANHAIN AITAIN,
JA HEILUU UUDIN AVOIKKUNAIN.

NÄÄN RAATIHUONEEN VARJOON MYHÄILEVÄÄN
JO RUOHON IHANASTI EHTINEEN.
NÄÄN KUINKA YLI TORIN NUKKUNEEN
VIE TUULEN KÄDET KUULTOVIITTA KEVÄÄN.

KÄY KIRKON TAAKSE HOHTAIN PILVIVUORI
JA TUOLLA MERI UINUU KIMALTEEN.
LYÖ LOUKEEN SIIVET ALLA TAIVAANLAEN,
PERUNAA KYLVÄÄ PIHAAN LUOTSIN MUORI.

ON PUISTIKOSSA PARVI LUUTA-AKKAIN.
NÄÄN PENKIN, JOSSA ENSI RUNON LAITAIN,
MUT HIEKKAA ALLA PUUN, JOST' OKSAN TAITAIN,
EI ENÄÄ POLTA JALAN JÄLKI RAKKAIN.

OOT LÄSNÄ SENTÄÄN! KUINKA TUNNEN SEN!
PUUN TAKAA JUOKSET — UJOT POSKET HOHTAA,
MUA KATSEEN KIRKKAAT SINIVUOKOT HOHTAA,
SOI ÄÄNI KUIN SOIS HUILU NUORUUDEN.

KUIN ENNEN JALKAIS VIENOON TAHTIIN YHDYN.
SAAT NÄHDÄ, LAULAJILLA SIMAA RIITTÄÄ!
KUIN ENNEN, TAHTOEN SUA VIIMEIN KIITTÄÄ,
NÄÄN KEVÄTYÖSSÄ ENÄÄ ORVON LYHDYN.

MARTTI MERENMAA.

Kysymys

vaikeat lapset vaiko vaikeat kasvattajat?

Kuinka paljon onkaan kirjoitettu kirjoja "vaikeista lapsista"! Kuinka harvoin uskalletaan ottaa esille kysymys "vaikeista kasvattajista?"

Kysymys on ajankohdallemme nykytärkeä. Ongelman selvittämään antautuneiden nuorten tutkijain joukko alati kasvaa. Eletään kriisiä. Aavistetaan: elämme sielutieteessä mullistavan vallankumouksen kynnyksellä.

Uudenaikainen psykologinen tutkimus tunkee ankaralla säälimättömyydellä ongelmaan vaikeat lapset vaiko vaikeat kasvattajat. Tajutaan: lapsi on luonnostaan yhtä vähän tai yhtä paljon hyvä tai paha. Lapsi on luonnostaan "terve" niinkuin siemenestä kasvuun puhjennut hennoin taimi on terve, lakkaamatta uutta kasvua tuottavia elinvoimia itseensä imevä, aavistamattomien energiojen varastoitumisen ja aikanaan liikkeille panevan elimistön voimakeskus.

Mutta lapsen sielukoneisto on arka, kuta jalompi alkuaines, sitä arempi karkealle käsittelylle. Kasvattaja on saastuttaja tai puhdistaja, voiman herättäjä tai murskaaja.

Nykyhetkellä tiedetään näistä asioista ensi sijassa tämä: tiedetään, ettei tiedetä juuri mitään. Aavistetaan, miten entinen käsitys on sokea, vailla elävää tietoa lapsen sielukoneiston herkästä toiminnasta.

Perinnöllisyysopin kasvattajain vastuuta ja syyllisyyden tietoisuutta vähentävä asema horjuu. Aletaan oivaltaa olosuhteiden, ympäristön, ohjaavain voimain valtava vaikutus lapsiin. Miten näin, juuri lapsuusvuosina saatujen mielteiden ja elämysten tulos muodostuu ratkaisevaksi sääntäjäksi tulevan ihmisyyksilön koko elämän suuntautumiin ja valintoihin.

Tärkeintä: lapsi ei ole kone, standardi, vaan jokainen erikseen on oma erikoispersoonallisuus, elävä tunne- ja mielikuvien organismi, joka elää lakkaamatta vastaanottavassa ja takaisin heijastavassa jännitysyhteydessä häntä ympäröivään luontoon, asioihin, ihmisiin.

Tämän sielukoneiston käyttäjiä ovat ensi sijassa kodin ja koulun piirissä vaikuttavat kasvattajat. Tässä aukenee kasvatuksen aate, kasvattajien tietoisuudessa, ajan ilmassa väreilevä voiman sääntökeskus, jonka lähetyksistä riippuu tulevaisuuden muodostuminen.

Y. K.

Ihmiselämä ei ole sitä, mitä näet edessäsi. Ihmiselämä on sitä, mitä tunnet sydämessäsi

*

Ainoastaan nationalistinen kulttuuri pysyy kuolemattomana.

*

Patriotismia todistaa parhaiten luja yhteensuuluvaisuuden tunne.

*

Taiteen standardisointi on rikos, jonka tulevaisuus tulee tuomitsemaan.

Patriootti.

PIENET ARKUNKANTAJAT

Suutarin pikku poika oli kuollut ja meidän poikajoukko oli kutsuttu arkun kantajiksi.

Suutarin pikkupojan pieni valkoinen, avattu arkku oli asetettu pihamaamme lehtimajaan. Suutarin pikku pojalla oli pieni hajuhernekimppu pienissä, kylmissä sormissaan. Meidän poikajoukko istui suutarin keittiössä. Meille tarjottiin kahvia, rinkiä ja pikkuleipiä.

Suutarin pikku poika oli kuollut espanjantautiin. Kuinka pelottavasti kaikuikaan tuona meidän korvissamme, meidän, joista itsekin oli sairastellut tuota samaa tautia, joka silloin — sotavuosina — ruton tavoin kaatoi vuoteelle suuria ja pieniä, yksityisiä ja perheitä: kalliokalaleivällä, maissilla, jäkälällä ja puolukanvarputeella ruokittuja ihmisiä.

Suutarin vaimo sanoi, että pikku pojalla on nyt hyvä olla. (Aikuiset ihmiset sanovat aina niin pikkupoikien kuoltua). Ja sen sanottuaan suutarin vaimo kehoitti meitä ottamaan lisää pikkuleipiä. Ja me otimme ja pistimme niitä linapuseroittemme ja samettikangashousujemme taskuihin kotituliaisiksi. Meillä oli uudet puserot ja housut, sillä meidät oli kutsuttu arkun kantajiksi.

Kenkiä meillä ei ollut. Mutta oli polttavan lämmin kesäpäivä. Aurinko heloitti pilvettömältä taivaalta. Hiekka ja katuojen mukalaiset kivet polttivat jalkapohjamme. Meitä halutti mennä uimaan. Mutta sitä ennen meidän oli kannettava suutarin pikku pojan pieni valkoinen arkku hautaan.

Alkoi kuulua kirkonkellojen kaukainen soitto. Suutarin huoneet tyhjenivät. Suutari, jolla toisen jalan sijalla oli vain nahalla päällystetty keppi, otti pikku pojan arkun syliinsä ja kantoi sen ajopeleihin, joiden perälle hän istui vaimoineen, arkku poikittain heidän molempien sylissä. Me saattoiväki seurassimme suutarinväen vaunuja, meidän poikajoukko viimeisenä, kullakin pieni ruiskaunokkimppu kädessä. Toiset pojat seurasivat katuviertä, koettaen tavoittaa katsettamme. Kuinka heitä olisikaan haluttanut tulla kävelemään keskikattaa surusaattueen mukana. Mutta heitä ei oltu kutsuttu ja me olimme tehtävästämme ylpeitä. Kuinka monta kertaa olimmekaan saaneet puolestamme seisoa

katuvierillä ja katsella kateellisina niitä poikia ja tyttöjä, jotka olivat päässeet mukaan surusaattueeseen.

Kirkkomaan portilla suutari vaimoineen laskeutui vaunuista. Me saimme valkoiset liinat ja me kiedoimme ne olkapäämme yliniinkuin olimme nähneet aikuistenkin tekevän. Me olimme siirtyneet saattueen etupäähän, ihan ensimmäisiksi, lukuunottamatta hautausmaan vahtimestaria ja lukkaria, joiden virka vaati heitä astelemaan edellä. Suutari perheineen seurasi meitä ja heidän jälessään vasta kaikki muut, viimeisinä katuviertien pojat.

Synkän kuusikujan halki kannoimme kuolleen pikku pojan.

Suutarin pikku pojan valkoinen arkku laskettiin hautausmaan etäisimpään kolkkaan, sinne, minne kaikki köyhät ja vaivaiset vietiin, missä ruumispuheet ovat lyhyet, saatoväkeä, seppeleitä ja kukkasia vähän. Suutarin pikku pojan pieni valkoinen arkku oli matkalla tullut ihmeellisen painavaksi. Valkoiset liinat painoivat olkapäitämme ja puseromme liinan alla olivat hiestä kosteat.

Vapisevin käsin, hengitystä pidättäen laskimme pienen arkun liinojen varassa matalaan hautaan. Kuumaa, keltaista hiekkaa valui valkoisen arkun päälle.

Suutarin pikku pojan kumpu oli sievä kukkasineen. Sievimät olivat meidän ruiskaunokkimme, jotka me laskimme viimeisinä, sitten, kun jotkut hautajaisvieraat jo lähtivät kotimatalle kumpujen lomitse johtavaa oikopolkua. Meidän poikajoukko palasi saman synkän kuusikujan halki, katuviertien poikien saattamana. Me astelimme juhlallisen vakaina. Katuvierien pojat koettivat astella rinnallamme ja tavoittaa katsettamme.

Mutta kun viimeisetkin hautajaisvieraat olivat kadonneet puiden lomitse, me haastoimme katuviertien pojat kilpasille. Kirjasimme kilpaa kuusikujan halki, oikaisimme sitten kumpujen ylitse kohti hiirenhäntien peittämää kiviaitaa, jonka ylitimme voitollisin huudahduksin.

(Perässämme vyöryi vahtimestarin sadatus-tien tulva.)

Vilho Hyttinen.

VUORILLA KULKIJAT HAVAHTUKAA
MAAN LAPSET OVAT VÄSYNEITÄ

Oswald Spengler

ja persoonallisuuden perikato

Motto: Elämme nykyään nerojen massatuotannon aikaa. Jokainen kuvittelee olevansa Minä . . .

— Se lohduton kuva, mikä avautuu Spenglerin silmien eteen, hänen avatessaan ovet Euroopan tulevien aikojen kohtaloihin on täysin johdonmukainen ja selvä, niistä edellytyksistä lähtien, mitkä Spenglerin hallussa ovat.

Hän ei voi nähdä muuta. Se neron ja yliihmisen kaava, mikä on saanut voimakkaan ilmaisunsa Faustin ylpeässä yksinäisyydessä ja heijastunut traagillisena, jäävuori etsivässä Zarathustrassa on nyt häipymässä menneisyyteen, historian korukokoelmaan. Oswald Spengler on enää yksi niitä harvoja, jotka pukevut ihailemansa persoonallisuudet palvontansa kultaan ja vihaavat leppymättömästi massaa, koska itse ovat sitä. Hän ei omista faustisen ihanteensa itsetuhon kirkasta johdonmukaisuutta ja ajattelijan sisäinen silmä häneltä puuttuu. Hän tahtoo palauttaa kehityksen takaisin siihen tilaan, missä se oli ennen Freudia ja maailmansotaa: Hän on kuin vanha äkäinen professoriparka, joka ei kuule ajanääniä, vaan tahtoo koko maailman muuttaa pölyiseksi sääntökokoelmaksi.

Tässä on Spenglerin tuho ja voitto: Hän vahvistaa koko olemassaolollaan tuon vanhan ja tutun säännön: Minkä minä itselleni rakensin sen minä sielussani tuhosin, koska minä rakensin vain itseäni varten. Tämä nerojen ja näkijän yksinäinen tahto, luoda itselleen Minän ylpeä oikeus olla olemassa, on liian usein valinnut sielun ja saatanan välisessä taistelussa jälkimmäisen osan. Siksi se ei enää herätä joukoissa myötätuntoista, tai ihmettelevää sääliä, vaan äänettömyyttä.

Massojen kapina on johtanut siihen, ettei massoja enää ole. Se tietää persoonallisuuden perikatoa. Se kuva, minkä Spengler antaa nimettömistä joukoista on täysin todenmukainen: Joukot ovat unohtaneet olevansa nimetöntä massaa ja siksi heidän vihansa kohdistuu persoonallisuuksiin. Onko se koira-

lauman vihaa, jolta on viety "leipä ja sirkushuvi" on toinen kysymys? Eivätkö joukot ole päässeet nyt perille "herrainsa salaisuudesta", eivätkö he nyt toteuta sitä kaavaa, mikä oli ennen ylpeiden yksinäisten kaava: Minän tahtoa. Emmekö me nyt elä nerojen massatuotannon aikaa: Jokainen kuvittelee olevansa Minä.

Mutta tämän on saanut aikaan ylhäältä tuleva valo, ei alhaalta. Ne ihmiset, nerot, jotka läpi koko länsimaisen kulttuurihistorian ovat heijastaneet itsestään Minän kylmiä kuningasajatuksia, ovat vähitellen luoneet sen tyhjän tilan, mikä nyt on silmiemme edessä. He ovat rakentaneet ihmistä siksi voimakkaasti ulospäin, että se sisäinen ihminen, mikä meissä etsii ulospääsyä älyn ja tunteen kahleista on vaiennut tai kokonaan tuhoutunut. Nyt se kylvö on kantanut jäisen satonsa.

Oswald Spengler itkee persoonallisuuden perikatoa ja maalaa Euroopan taivaalle peiloittavia näkyjä tulevista Caesareista, jotka rautaisella tahdolla puristavat massat palkkasotureittensa anturain alle. Mutta hän näkee maallisen kykynsä mittasuhteissa. Hän ei tiedä, että Napoleonien aika todellisuudessa on ohi. Ne persoonallisuudet, jotka vielä tulevat ovat toisen kaavan miehiä kuin Faust ja Caesar. He ovat vain ihmisiä ja heidän voimansa salaisuus on sama, mikä on kaikkien ihmisten voimansalaisuus. Se on se kuningasajatus, joka on ensi kerran avautunut tietoisuuteemme eräissä Kristuksen ajattomissa lauseissa, vaeltanut näkymättömänä lankana läpi ihmiskunnan historian ja nousut puhumaan Dostojevskin profeettallisissa ennustuksissa.

Se on niin elävästi ollut, ettei se ole kaivannut historian koristeellisia kulisseeja olemassaolonsa todisteeksi.

Sillä usein puhutaan siitä, mitä ei ole, mutta vaietaan siitä, mikä on, koska se on niin elävästi olemassa, ettei se tarvitse sanoja.

Suuri hiljaisuuden maailma on aina ollut tekojen takana ja teot ovat häipyneet, niiden hälinä ei ole hävittänyt sen olemassaoloa.

Ihminen on vapaa kaikesta, mikä sitoo hänet biologisen ainemaailman lakeihin, mutta hän pelkää tätä vapautta ja siksi hän on keksinut leikin. Tosin murheellisen ja tuhoisan: Hän on rakentanut itsensä ulkopuolelle maailman, jonka ainoa tarkoitus on matkia eläinkunnan elämäntaistelun lakeja. Hänen älynensä ja tunteensa, nuo jalot aseet, mitkä eroittavat hänet muusta luomakunnasta, ovat koiria ja orjia, alhaisen tarkoituksen tahrattuja välikappaleita. Silmä, joka on kyllin kirkas nähdäkseen tämän leikin lopputuloksen, ei hämmästy, eikä murehdi, sillä muuta lopputulosta ei voi olla olemassa.

Spengler sulkee silmänsä syytä, mitkä johtavat tähän, eikä näe sen kaavan tuhoisaa yleisvaikutusta, millä hän rakentaa persoonallisuuksiansa ääriä, ei sielua. Hän unohtaa tärkeimmän ja tämä tärkein unohtaa hänet ja siksi hänen hätähuutonsa tapaa vain hänessä itsessään vastauksen. Hän on tyhjän vanki oman tyhjyytensä tähden. Hän kuvittelee maailman taloksi, jossa kaikki esineet ovat hyvässä järjestyksessä, mutta ei tiedä, ei tahdo tietää, että ihminen on muutakin kuin esine.

Massojen kapina on merkki siitä, että käsitys massan olemassaolosta on häviävä. Ensin massat löytävät Minän ja elävät itsessään tuon nerojen painajaisunen. Jokaisen ihmisen on käytävä Minänsä läpi, etsiessään itsensä tuota salattua ihmettä, omaa sieluaan.

Nyt on maailma täynnä faustisen harhan ihmisiä, jotka pelkäävät omaa valoaan. Kaikkialla henki yleisenä sairautena paha omatunto, tieto siitä, että jokainen ajatus, jokainen teko on lähtöisin eläinheimin kylmästä laskennasta: Tuhoa, tai tuhotaan!

Mutta tämä pimeä näytelmä on välttämätön välikohtaus, välttämätön harha harhan tuhoamiseksi. Ihmisen on kuoltava, ollakseen ihminen.

Lauri Heles.

VOITTAJA

Yön synkeänä hetkenä sinä vastaani tulet — sinä voimakkaampani, sinä tuskani ahjo, häpeäni syvyys, jota väistää tahdoin. Yön kylmässä syleilyssä sinä vyöryt vuorena ylitseni, huuhtaiset sieluuni kuin meren aaltojen hukuttava valta.

Yön valojen loimussa sinä, haavoittumaton, tunnet jäisen valtiasvoimasi murtuvan katseen poltteesta, jota ei ole, kuiskauksesta — jonka äänen väkevyys on pelastajasi. — Häntä, veljistäsi osattominta, sinä kavaltajaksi kutsuit, hänelle, heikoimmalle, sinä ojensit kastetun palan.

Yön valojen loimussa sinä vastaani saavut, Salaisuuden henkäys, joka on heikoissa väkevä. Elämä yksin on hyvä. Yön valossa, kuin tähtisateessa keinuen saapuu sieluusi ihme. Hengen mahtivalta täyttää sinut.

Ummistat silmäsi, kuuntelet, olet osa ääretömyyttä. Sinulle aukeee heikkoutesi syvyys. Kauneus on raoittanut ovensa. Kaikki on pientä, kaikki on hyvää, mikä raateli sinua ennen.

Elämä yksin on hyvä. Poissa on tuomion sävel.

Yrjö Koivukari.

(Jatkoa siv. 2)

tuuripyrkimykset. Tällä tavoin siitä lopulta tulee universaalinen kulttuuri, jolla on ehtymättömät voimanlähteensä pohjoisissa karaistuneissa kansoissa.

— — —
Pohjoisen ajatuksen valtavia kangastuksia esiintyy suomalaisessa hengenelämässä suuren kansallisen heräämisen ajoilta. Tieteessä se löytää täydellisimmän muotonsa J. W. Snellmanin valtiollisessa ja filosofisessa tuotannossa. Kirjallisuudessa se puhuu miesten sellaisten kuin Kaarlo Kramsun, Eino Leinon, Joel Lehtosen mestariluomuksista. Kuvaamataiteissa se on löytänyt unohtumattomat hahmonsä Gallen-Kallelan, Rissasen ja Sallisen maalauksissa sekä esim. Takasen ja Aaltosen veistoksissa. Siinä perinne, joka odottaa "nuoria vartioon". Erikoisesti kuvanveistomme suuret työt etsivät tekijäänsä.

Eino Pitkääkoski.

POHJALAISTA

LUONNETUTKIMUSTA

Pohjalaista luonteenlaatua, sen tulisuutta, dynaamista voimaa ja hellittämättömän tahdon lujuutta valaisevassa kirjallisuudessa esitetään usein nämä pohjalaisille tunnusomaisimmat luonteen piirteet erikoisena "veren perintönä", siis jonkinlaisena perinnöllisenä luonteenominaisuutena, mikä toisilta heimoilta usein puuttuu. Näin pyritään luomaan pohjalaisille ja pohjalaisuudelle eräänlainen etu- ja ylemmyysasemaan peirnnöllisesti syntyneiden loistava sädekehä.

Seuraavassa kirjoituksessa yritän kosketella kysymystä hiukan toiselta näkökannalta, tieteilisluontoisesti ilman juhlapuheiden komeasti kajahtavia fraaseja.

Jos otamme huomioon ihmisen tajunnanvirran kaksinaisuuden, sen vitaalisen vedon bioloogisen eläinihmisen alkukeskiöön ja toisen, päinvastaisin assosiatiokuvien aukenevan ajatus- ja mielikuvavirran, sielullis-eettillisen aukenemistien, voimme ottaa tutkittavaksi ihmisen sielussa kaksi aktiivisuutta synnyttävää vaikutustekijää, toisella puolen bioloogisen, toisella moraalisena, eetosvoimia synnyttävän sähkökentän. Tässä suhteessa on mielestäni pohjalainen luonnelaatu uudenaikaisen psykologisen tutkimuksen alalle antautuneille ehkä kiitollisinta elävää tutkimusmaaperää. Näin syystä, että pohjalaisten keskuudesta löytynee helpoimmin eri vaikutuksille herkimmin ja tehoisimmin reagoivat, aktiiviseen tekoon puhkeavat yksilöt.

Seuraavassa yritetään kosketella näiden kahden päävaikutuskentän, sanokaamme luonnon polarisen napavaikutuksen jännitystä herättävän voiman sekä toiselta puolen moraalielämää, eetospoltetta synnyttävän syvän vaikutusvirran, *uskonnon*, valtaa pohjalaisessa sielussa.

Otamme ensin käsiteltäväksi luonnon, s.o. ilmaston ja maaperän tuntevan erilaisuuden

siirryttäessä etelästä pohjoiseen. Ensiksikin onhan yleensä jo maamme eteläosissa kasvullisuuden eli orgaanisen humusaineksen maaperän mineraaliperustaa suojaava vahvuus paljon huomattavampi. Tämä kasvullisuuden rehevyys peittää pienipiirteisiä, idyllisiä harjuja ja kukkuloita ja reunustaen samaa pienidylliä luovien sisämaaajärvien rantoja, vaikuttaa jo sinänsä varsinkin kesäiseen aikaan ihmiseen uuvuttavasti, lempeään rauhaan vaivuttavasti. Maiseman rajat tekevät näköpiirin ahtaaksi estäen katsetta tapaamasta laajoja eri ulottuvaisuuksien mittasuhteita. Silloin kun siirryttäessä Pohjanmaan tasankojen valtaville lakeuksille tai vielä kauemmaksi Perä-Pohjolan, Lapin jylhille tunturihuipuille, ihmisen sydäntä kouraisee, mykistää luonnon suuruuden, avaran taivaan näkemisen valtava tunto, kokee maamme eteläisten ahtaiden idyllimaisemien sylissä suloiseen voimattomuuteen uupuvaa veltoa nautintoa. Näin luonto vaikuttaa joka hetki ihmiseen, synnyttäen sähköistä jännitystä, saaden aikaan latausta ja purkautumista, ottaen vielä huomioon Pohjois-Suomen talvien pitkät, ankarat pakkaset, revontulien räiskeen aution erämaantunnon valkeilla tasangoilla tai mahtavien korpien ja tunturien jääsyleilyssä, ymmärtää luonnon valtavan vaikutuksen ihmisen luonteen muodostajana. — Aina ja joka hetki mykkää, hellittämättömän tahdon jännittämää taistelua luonnon herruuteen, sen alistamiseen ihmisen biologisten tarpeiden palvelukseen ja sen alati uhkaavien vaarojen tehottomaksi tekemiseen!

Maiseman suuripiirteinen, ylpeää uhmaa synnyttävä henki ja samalla luonnon valtava suuruuden rinnalla ihmisen oman pienuuden nöyräksi tekevä tunto, jolle kuitenkin alistuminen on kuolemaantuomitun orjantieto! — Erikoisesti Lapin luonnon vaikutus herkkiin, sähköisiin yksilöihin lienee osittain etsittävä

pohjoisen napailmapiiriin magnetismin vedosta ihmisruumiiseen.

Siirrymme sitten toiseen, pohjalaisten luonteeseen, kansallisen kulttuurimme ja koko suomalaisen hengen viljelyn kasvuun niin valtavasti vaikuttaneeseen mahtivoimaan, *uskontoon*, ihmisen luonteen ja sielunlahjojen kehittäjänä. Tarvitsee vain viitata maamme kansallisten herätysvirtausten, laestadiolaisuus- ja herännäisyysliikkeen uudistavaan, pohjalaisen sielun uumeniin tunkevaan syvävaikutukseen maamme lakeuksien ja tunturien leveysasteilla. Siellä, missä uskonnon kuohuttava voima tunkee polttavan valotusliekkinsä ihmisluonnon syvyyksiin, karisee kullattu silaus, ihmisen "freudilainen" alkuluonto paljastaa säälimättömästi ihmisen eläintodellisuuden ja alkaa uusi jättiläispaini korkeampien elämänarvojen lunastamiseksi. Vapaudenrakkaus on pohjalaisen sielun syvä alkuvietti, sen "veren perinnön", sielun kaksinaisuuskamppailun aiheuttaja. Tässä ristiä, sillä on saalistavan eläimen villi vapaus, on korkeampi siveellisen ihmisen ylpeä vapaus, jonka edessä saalistaja kantaa orjan tietoisuutta. Tämä vapauden rakkaus on pohjalaisen luonnon tekoihin johtavan aktiivisuuden aiheuttaja — suureen pahassa tai suureen hyvässä. Uskonnollisten herätysliikkeiden kylvämät kipinät polttavat pohjalaista sielua. Jos vaivaudumme tutkimaan Suomen oikeustaistelun historiaa tai esim. yksityisten pohjalaisten sukujen perinnöllisinä "kolmanteen ja neljänteen polveen" piirtyviä luonteenominaisuuksia, huomaamme uskonnon elävöittävän hengen virtauksen jatkuvan kaukaa suurista kantaäideistä ja -isistä polvi polven jälkeen lapsiin muodostuen suvun siveellisen, kunnon lujittajaksi, tai sitten höltyvän rappiovirran alkaessa vaikuttaa, nopeaan, useimmiten rajun myrskyisästi päättyvään perikatoon.

Rohkenemme kysyä onko pohjalaisen luonteenlaadun ylistetyistä hyveistä — nykyhetkellä jälellä paljon muuta kuin nimi, menneen maineen loisto? Eivätkö parhaat pohjalaiset pojat elele maanpakoon ajettuina orjina vieraililla mailla? Eikö eteläinen laimea, kesy, puolisininen veri virtaa lakeuden ja tuntureiden maahan, sekoittaen ja soluttaen, muuttaen voiman voimattomuudeksi? Eikö veljien keskellä sota vallasta ja makupaloista ole suuren hajaannuksen aiheuttaja?

Pohjalaiselle heimolle on langennut suurten velvoitusten vastuu, kansa omistaa suurten tulevaisuuksien maan, mutta se ei osaa sitä käyttää. Luova yritteliäisyys, aloitteita tekevä uskallus on vihattua. Virta vyöryy

EINO PITKÄKOSKI:

Aamu

*Kevätaivaan kylmä teräslevy
punahehkun, valoloimun saa.
Välke kirkas, sävel kirkas kirpoaa
vesiltä ja puista pihkaisista.
Päivännousun outo, syvä hetki on.*

*Kuumottaa ja kuultaa aamuvalo
niinkuin hehkutettu teräslevy,
niinkuin elämä ois syntymässä,
niinkuin sumuistansa äsken vasta
oisi tiivistynyt nuori Maa.*

*Herääjä käy ääreen akkunan:
heleä ja raskas aamuvalo
kuumottaa ja kuultaa yllä tasangon.
Unen hämärä ja syvä virran ääni
vaimeana vielä korviin soi.*

Ihminen

*Unen valovirroissa, ihminen, kylpeä tahdon.
Aamuruskon loimussa vapisee voimaini
syvyys.*

*Maa leimuaa kukkien liekeihin
ja laulaa unensa avaruuksien meriin.*

*Maan elävällä tähdellä lepään, ihminen.
Kauas näen vielä kylmien kuilujen halki:
jäättähtien tuskan,
kärsimysten mustat tulet.*

*Unen virtojen ääriellä lepään
— maan laulujen sylissä.*

kotoa vieraaseen — voimat, jotka voisivat kääntää virran suunnan, avata rikkauksien lähteet kuohumaan, lepäävät jähmeän kivettyneiksi kahlittuina.

Yrjö Koivukari.

EINO LEINO

"MAHTAJA KANSANSA SIELUN"

L. Onerva: Eino Leino. Runoilija ja ihminen I. II. — Otava.

Olli Nuorto: Eino Leino. Lyhyt johdatus runoilijan elämään ja tuotantoon. — Otava.

Eino Leino on epäilemättä rikkaimpia esteettisiä lahjakkuuksia, mitä Pohjolasta tunnetaan. Suomen kansa saa kiittää kohtalo-tarten suopeamielisyyttä siitä, että se kulttuurinsa vireimmässä muotoutumisvaiheessa omasi sellaisen nerokkaan runoilijan kuin Eino Leinon.

Leinon runous kumpuaa välittömämmin kuin kenenkään perisuomalaisen kulttuurin kalevalaisesta runolähteestä. Hän on aikansa suomalainen sielu. Suomen heimojen menneisyys, niiden tulevaisuutta tapailevat luomisunelmat, eurooppalaisen kulttuurin vaikutukset, kaikki ne sähköyvät valtavana esteettisenä synteessä Leinon runoudesta.

Leinon runotyö on yleisinhimillistä, siinä mielessä kuin jonkin kansan nousuntahdon ja kulttuuria luovien voimien ikuistaminen taiteelliseen muotoon on aina yleisinhimillistä. Mutta "elävänä", vaikuttavana runoilijana, dynamisena henkenä, liekehtivänä viritäjänä hän sittenkin — kuten jokainen, varsinkin tulisen temperamentin omaava runoilija — puhuu lähinnä kansalleen. Harmonisen laulavissa runopoljennoissaan, heleissä runokuvissaan, viehkeän välittömässä, herttaisen väljässä inhimillisyydessään hän ilmaisee voittamattoman nerokkaasti karjalaisen, tuon synnynnäisen humanistin, vapaasti hersyvän tunnelmaluonteen. Kivettyneen monumentaalisissa tai tulivuorenomaisesti loimattavissa runonäyissään hän valaisee pohjanperäläistä psyykeä. Vain Kramsu on eräältä puolelta tavannut tämän epäsointuisen sielunlaadun yhtä todenmukaisesti.

Leino on omannut runoilijaksikin harvinaisen hienon intuition lahjan. Hän aistii kansansa sielun hennoimmat väreilyt ja uhmaa-

vimmat urkuäänet. Tämä herkkä vaistoaminen antaa hänen nähdä kansan tulevaisuutta joskus yksityiskohtaisen tarkastikin.

Leino on taiteilija ja taistelija, humanisti ja heroisti. Suomalaisen runon rikkaassa perinteessä hänen luomistyönsä on aina elävä ihmishenkeä kaunistavan, viljelevän kalevalaisen inhimillisyyden, eurooppalaisen humanismin ja uuden ajan vaatiman kovan, vankumattoman heroismin synteessä, alati kansansa sielua luovana runoilijana.

Toistaiseksi Leinon runous ei kuitenkaan ole ehtinyt suomalaisessa sydämessä saavuttaa sitä sijaa, minkä se ansaitsee. Se johtune siitä, että hänen tuotannossaan näkyy liian paljon luomistyön kiirettä, liian paljon epätasmukselliseksi ja hämäräksi jäänyttä, niin että suomalainen lukija on neuvotonna pysähtynyt tämän paljouden eteen kykenemättä erottamaan syvempiä, todellisempia säveliä pintapuolisista, haihtuvista — ja jättäen tämän tehtävän uusille polville, kuten usein muulloinkin.

Tuleville Leino-tutkimuksille ja — Leinon runouden renesanssiajoille on L. Onervan kirjoittama Leino-elämäkerta oleva ehtymättömän runsas aarrelähde. Sen asiallisuus ja tasapuolisuus on luottamusta herättävä. Runoilijatar Onervan teos ansaitsee kiitoksen siitä, ettei siinä ole tahdottu antaa subjektiivisia, esteettisiä arviointeja runoilija Leinosta, vaan suotu ihmiselämän valoineen ja varjoineen, päivänpaisteessa kukkivan ja talven lumissa kärsivän tai rajuissa unissaan leimuavan ihmiselämän kuvastua vapaasti, rehellisesti kirjan sivuilla. Näin on saatu ilmi kaikilta puoliltaan tuo ihmeellisen monipuolinen, loistavan vivahtusrikas, hyveissään ja

heikkouksissaan aito persoonallisuus, joka maisessa elämässään kantoi nimeä Eino Leino.

Varmasti voidaan pitää onnellisena ajatuksena, että elämäkertaan on liitetty paljon otteita Leinon kirjeistä, koska näitä tuskin vuosikymmeniin vielä voidaan koottuna julkaita. Sitäpaitsi ne juuri parhaiten valaisevat runoilijaihmissen inhimillistä puolta.

Yhtenäinen, "kiinteä", tyhjentävä Onervan teos ei tahdokaan olla. Runoilija, jonka vaikutus on vasta alussaan, ei ole kirjallisuushistoriaan kahlittavissa. Mutta pätevän, elävästi vaikuttavan todistusaineistonsa takia mainittu runoilijan ja ihmisen kuvaus on parhaimpia suomalaisia kirjailijaelämäkertoja.

Olli Nuorron Eino Leino lienee ensimmäinen yleistajuisesti tarkoitettu esitys Leinon tuotannosta. Missä määrin tämä täyttää ne ehdot, joita mainitunlaatukselta teokselta odottaa? Onko se omansa sytyttämään hitaassa suomalaisessa yleisössä Leinorenesanssia? Ainakin voidaan sanoa olevan paikallaan niiden floretiniskujen, joita annetaan Leinon puolesta porvarillisia syytöksiä vastaan. Muuten kirjailija Nuorto on pyrkinyt antamaan lyhyen, tasapuolisen kuvan Leinon tuotannon eri puolista. Tätä ikkunan lävitse tarkastelua voidaan tietysti puolustaa, mutta eikä sittenkin olisi ollut Leinon elvyttämiseksi sytyttävämpää valaista jokin määrätty ulottuvaisuus sitä kirkkaammin, kerätä valo polttopisteeseen. Lähinnä tällöin tulisi kysymykseen Leinon aatteellinen, herooinen "pohjanperäläinen" runous, hänen perisuomalaiset "pohjoisen rodun" näkynsä. Kaiketi ajan esteiikan mystillisiä virtauksia huomioonottaen Nuorto on koettanut selittää Leinon myyttillisiä Helkavirsiä jonkinlaisina loihturunoina. Epäilemättä nämä selitykset, kuten esim. Koutarunon, jäävät hämäräksi. Ilman mystiikkaa ne ovat selitettävissä siten, että niissä kuvastuu taiteellisesti yksityistapauksiksi hahmottuneena erään voimakkaan pohjoisen rodun tahto tietoon, sivistykseen, valoon. Nämä huomautukset eivät kiellä Nuorron "johdatukselta" sen tunnustettavaa arvoa siitä, että se tuo Leinon suomalaiselle yleisölle erinomaisen sympaattisella tavalla. Varsinkin runolainaukset ovat aika onnistuneita.

Ehkäpä Nuorron teos on ensimmäinen fanfaari osoittamaan, että "mahtaja kansansa sielun" on löytävä uudelleen tien — kansansa sieluun.

Eino Pitkääkoski.

PAAVO HYNYNEN.

Merén ja graniitin laulu

*Veljet,
kaukaa kuulemme meren kohinan,
kylmä tuuli tuo sen suolaista ilmaa.*

Vileä, kiihtävä meri!

*Yllämme kirkuvat villit linnut.
Veljet,
rannattomia aroja vaeltaneet,
niiden poltteessa uneksineet,
me näemme meren!
Huumattuina seisahdumme harjalle.
Tuntemme:
Taaksemme jäänyt on kuollutta,
kuolevaa;
edessä elämä.*

*Myrskyä!
Aallot heittävät graniittiin kaipauksensa
syövyttävän väkevän.
Merilinnut kiitävät,
sotaisina soivat tuhannet äänet. —*

*Alkuvoiman lailla
ulapat heittävät usvan harteiltaan.
Aurinko kimpoaa yön alta
kehäin sädehtivän,
vaipuu,
punainen juova valuu maininkeihin.*

*Oi, veljet,
joille on suotu voimaa arojen yli,
vapisette
nousevan vuosituhannen tuulissa.*

Kauneudelle

*Sua ihmiset ei luoneet,
sä synnyit ennen heitä.
Sin tähtisumut tuoneet
on ennen kyyneleitä,*

*kun avaruudet tulta
viel' löivät, tanhusivat,
yö välkkyi niinkuin kulta
ja haaveet hallitsivat.*

*Et tummu tähtein myötä,
vaan säihkyt jättien yllä.
Ja ikuisinta yötä
sä hellit hymyilyllä.*

LIIKE JA LEPO

Runoudessamme

Luotu runous on liikettä, tehty lepoa.

Ne ajat, jolloin runoutta on luotu, ovat aina olleet ihmiskunnan vapauden myrskyjä. Muistamme persialaissotien jälkeisen Hellaksen taiteilijahahmot, Rooman suuruuden ja nousevain Länsimaitten aavistelevat laulajat, renesanssin vihurin läpi keskiajan homehtuneiden dogmien ja yksilön jumaluuden suuren vallankumouksen ajoilta. Nämä aikakaudet ovat luo-
neet runoutta, niiden väliset jaksot ovat kaiun tavoin helähtäneet entistä runoutta, iäti elävää, mutta kuitenkin ijäksi kuol-
lutta.

Mitä meidän historiamme kertoo?

Kalevala on koottu usean eri aikakau-
den runoista. Ei tarvitse kauankaan tut-
kia ennenkuin huomaa, että taiteen liik-
keen ja levon laki pitää täälläkin paik-
kansa. Kysytte esimerkkejä? Älkää kä-
sittäkö väärin. En tarkoita, että vain
senlaatuiset runot kuin Sammon ryöstö
olisivat liikettä. Toimintaa ilmaiseva muo-
to on usein teoksen ulkokuori, tunnus-
merkki, jonka alle tehty runouskin mielel-
lään piiloutuu.

Kuolematonta, mutta jäljittelijöille ikui-
sesti kuollutta runoutta ovat ne Kalevalan
luvut, jotka ovat jääneet kunkin tajun-
taan selvimpinä. Runouden liike ja lepo
onkin suhteellista.

Tästä huolimatta uskaltanemme tun-
keutua runoutemme lyhkäisen historian
päästä päähän nimiä karttamatta.

Oksasen sanotaan olleen lyriikan aloit-
tajan. Kivi on ensimmäinen liikkeelle-
paneva voima. Luova voima saattoi tähän
aikaan esiintyä vain realistisessa muodos-
sa, sen täytyi pureutua runebergilaisen
kultauksen läpi Suomen kansan ytimeen.

Eino Leino — kevätmyrsky. Suomen
runouden Michel Angelo. Miekka, joka
hiottiin ja karaistiin esi-isien veressä. Sa-
lama, jonka valossa leimahti ugrilaisen su-
vun vaellus Uralin varjon alta Jäämeren
vuonoille. Hän takoi lyriikallemme monu-
menttaalin pylväikön, tien kohti suuruut-
ta, Koudan tien, jolle jälkipolvi ei ole
yleensä uskaltanut lähteä. Joku uskalikko
kuitenkin lähti. Siljo, graniittisen aktii-
virunouden miehekäs hahmo. Kailas, kuo-
lemaan saakka rehellinen laulaja.

Oman aikamme runoilijat? Onko heis-
sä tämän tien kulkijoita? Kuka heistä
näkee itsekkyyden sumujen läpi aamuun?
Ken kuulee aaltojen iskevän Suur-Suomen
rantoihin?

Asunta, Kuusi, Ojajärvi ja Paloheimo
ovat meidän laulajiamme. He sanovat
julki sen, mitä me sisimmässämme tun-
nemme. Asunta tekee sen kiduttavan ras-
kaasti, kuin kallion lohkaraita pudotellen,
Kuusi suurpiirteisesti silmiensä alla idän
rannattomat tasangot, Ojajärvi hartaasti
tai kiivaan myrskyisästi, Paloheimo syö-
vyttää näkemyksensä liekin tavoin.

He neljä edustavat liikettä, luovaa ke-
hitystä aikamme lyriikassa.

Paavo Hynynen.

Kuolematon

Maanpiirit rajaa ei luo ihmiselle.

Hän palaa kaikkeuden sydämelle.

*Vain verhot vaihtuu. Iät hengittää
maan yllä sydän kaikkeuden ikävää.*

LAURI HELES

Pieniä novelleja

KUKKIA

— Hei, Anita! Tuossa on sinulle.
Kustaa, nuori aviomies, heitti nauraen kau-
nästi sidotun käärön vaimonsa syliin.
— Mitä siinä on?
Nainen katsoi tutkivan uteliaasti mieheen.
— Avaa!
— Kukkia! — Vaimo raoitti pakettia kum-
mastellen.
— Sinä ostit minulle kukkia!
— Etkö sinä pidä kukista?
— Sinähän tiedät, että minä pidän kukista.
Sinä vain ostat minulle kukkia niin harvoin.
— Miksi et avaa? Etkö sinä pidä kukista?
— Minä pidän kukista, mutta minä en ym-
märrä tätä ylöllisyyttä.
— Vai ylöllisyyttä. Kyllä minä voin viedä
ne pois, jos sinä niin tahdot?
— Ei, älä vie pois! Minä vain en uskalla
katsoa kukkiin.
Nainen luo katseensa mieheen, avaa sen-
jälkeen paketin. Ja yhtäkkiä hulvahtaa
kuuma aalta hänen kasvoilleen.
Hän on tuntenut tuoksun, nähnyt loistavaa
— muistanut nuoruutta, häähuonetta, valoa.
Pois on pyyhitty viha.

KAHDET KASVOT

Ihmisellä on kahdet kasvot — ruumiin kas-
vot ja sielun kasvot. Toiset sanovat edellistä
todelliseksi, toiset jälkimmäistä, riippuu sii-
tä, miten ja mistä päin katselee. Minä kuu-
lun niihin, jotka näkevät aina sielun kasvot,
joille ruumiin kasvot ovat vain sielun kasvo-
jen ilmennys, ruumis on näennäinen, sielu
yksin todellinen.

Siellä, luolassa maan alla minä näin kam-
mottavaa, sanon kammottavaa . . . Älä pel-
kää, ei täällä mitään hätää ole. Se johtuu
vain liiasta tupakanpolttamisesta tuo höyry,
selitti suojaava varjo vierelläni. — Niin, mi-
nä nyökkäsin ymmärtäväisesti. Tämähän
oli joku paikka, joku ihmisten huone, sel-
lainen kokoontumishuone, joku liitto tai
rengas, missä kokoontuvat saman aatteen
kannattajat. Minä olin vaellukseni alku-
päässä, oppipoika, utelias, joka tahtoi
kurkistaa jokaiseen soppeen. Tämä oli siis
sellainen liitto, missä kokoontuvat maan toi-
vot, kulttuuri, runoilijat, taiteilijat . . . Ai-
van, minä ymmärsin, sillä näin sielun kasvot
edessäni paljaina, alastomina — vääristynei-
nä, rumina, kärsimyksessä, alennuksessa . . .
Mutta kummallista, samalla kun inhosin, minä
rakastin tätä rumaa, tätä kaikkea kammotta-
vaa. Täällä, tässä ilmatilassa minulle olivat
auenneet ymmärtämisen silmät, minä tajusin,
miksi nuo kaikki kasvot paistivat silmiini
niin kammottavina.

KUVASTIN

Saara Loviisa oli seisautunut piirongin pääl-
le asetetun peilin eteen, mistä hän näki kas-
vonsa, osan yläruumistaankin. Hän seisoi ja
katseli, katseli katkerasti nauttien omia kas-
vojaan. Ne olivat mustat ja rumat, täynnä
raakoja juonteita, säteilivät vihaa. Siksi hän
katseli kuvaansa, katseli ja nautti sentähden,
että ne säteilivät vihaa. Hänen sielunsa elä-
mä oli vihaa, vain vihaa . . . Vihaa siksi, että
hän tunsi olevansa yksin ja ylenkatsottu, hal-
veksittu.

Saara Loviisa unohtui muistelemaan aikaa,
jolloin hän oli vielä nuori ja kaunis, jolloin
hänen ajatuksensa olivat keveitä ja loistavia,
kuin unia, tai niinkuin pilviä tai tähtiä. Ja
hänen silmänsä olivat sellaiset, että hän tiesi
vangitsevansa niiden loisteella kenet vain
tahtoi. Mutta sitten tuli kompastus, joka tär-
veli kauniin elämän. Nyt oli poissa mies,
turpeen alla, olivat myös poissa lapset. Hän,
muori parka, vaikka vielä lujassa voimassa,
kökötti mökissään yksin — vanhanmökissä,
jonne heitettiin kiireesti ruokaa kuin ainakin
liikalaiselle. Kaikki oli katkeraa, kaikki sätei-
li vain vihaa.

Kaikki oli katkeraa, mutta hän oli kuiten-
kin päässyt siihen saakka, ettei syyttänyt ke-
tään toista olentoa: syytti vain itseään. Syytti
ja tuomitsi, näki kuinka samat synnit, mihin
itse oli langennut, seurasivat lasten kompas-
tuskivinä. Himo, rahanhimo ja kunnianhimo.
Seurasi himo ja pani selittämään mustan
valkoiseksi, kunnes elämä muuttui suoraksi
helvetiksi. Mutta ei silti uskonut, ei tunnust-
anut edes yön synkkänä hetkenä omaa syy-
lisyyttään . . . Sellaisia olivat hänen tyttänsä
ja poikansa, eivät tunnustaneet, olivat vain
ylpeitä ja mahtavia ja niin tuiki tyhmän nä-
köisiä . . . Latoivat aivan kuin kaiken tyh-
myytensä maailman nähtäväksi, kun luulivat
peittävänsä.

Saara Loviisa oli päässyt jo kamppailussaan
oman itsensä kanssa siihen saakka, ettei syyt-
tänyt toisia, syytti vain itseään. Armoton oli
omantunnon tuomio, aivan armoton, mutta
hän ei paennut sitä enää. Uskalsi tunnustaa,
uskalsi vihata, vihata itseään. — Hän, Saara
Loviisa oli surmaaja, sen hän nyt tiesi. Matti
vainaja oli ollut hyvä, tahtonut aina niinkuin
on oikein ja parasta, mutta hänellä oli sel-
lainen tavaran ja kunnianhimo, ettei rajoja.
Hänessä oli saatana ja hän se oli, joka lähetti
saatanan mieheen, lähetti saman mustan val-
tiaan lapsiin. Pimitti ja eksytti, selitti mus-
taa valkoiseksi. Ei hän voinut mitään tämän
enempää pyytää, oli kylkiä jo sekin, kun
leuhauttivat ruokaa kuin liikalaiselle.

OSMO UURAS.

K I R J A T

Unto Karri: HARVAT OVAT VALITUT. Gummerus.

Unto Karriin teos on lukijalle mieluinen yllätys, sillä se on, paitsi muotovalmiudessaan myös sisäisessä jalostumisessa positiivinen ilmaus Karriin kirjailijakehityksessä.

Karriin taiteilijakypsytminen on ollut hidasta, mutta sen tie on edotonta kehitystä eteenpäin, sillä se kulkee sisäisen aukene-
misen varmaa linjaa. Karriin uusi teos on ihmiskuvauksen kannalta korkein lupaus hänen tähänastisessa tuotannossaan. Teoksen terve, voimakas realismi ilmentää sitä taiteen korkeaa idealismia, minkä sisältämä perusidea koskee yhtä hyvin taiteen kuin uskonnon kysymystä.

Kuvaus on sisäisesti väkevää, ulkonaisesti tyyntä, leveää niinkuin on lakeuden sielu. Teoksessa on sivuja, missä Karri saavuttaa korkeimman voimansa antaen meille aavistuksen tulevan kypsymisensä suuntautumisesta. Karri on kiertänyt "Sodomansa", kulkenut kaikki polut ja mutkat, mutta on löytämässä syvimmän voimansa puhtaaseen valtasuoneen. Tämän teoksen jälkeen alkaa kirjailijalta odottaa taiteellisessa mielessä vahvoja panoksia. Tuntuu kuitenkin toisinaan siltä kuin Karriin ulkonaiseen maalauksellisuuteen tähtäävä tyylipyrkimys voittaisi sisäisen elävyyden häviämisen hinnalla.

Tulee muistaa, että uskonto on se pohjaton lähde, mistä pulppuava voima pitää myös kulttuurin sielua elävänä. Milloin hengen kulttuurista vajotaan esteettiseen muotojen ja tapojen kulttuuriin, ollaan kuolleessa hedelmättömyyden tilassa. Missä piilee Karriin kehityksen vaikeus? Eikö se ole hänen vitainen aistivahvuutensa, joka estää kaaoksen hajaantumasta, hengen lävistämästä vain intuitiivisesti tajutun totuuden maailmaan? Siksi hänen runollinen tyylinsä noudattaa ensi sijassa ulkotodellisuuden maalaukselliseen kuvaamiseen rajoittuvaa plastillista aaltoilua.

Olavi Veenkivi, KÖYHÄN LAPSEN ISÄNMAA. Gummerus.

Olavi Veenkiven esikoisteoksen aihepiiri liikkuu tähän saakka valtapolitiikan kieltämällä kirjallisen käsittelyn alueella. — Köyhä torpanpoika taistelee valkoisten rintamalla vapaussodassa, joutuu sodan jälkeen punaisen työmaaterrorin uhrina jatkuviin vaikeuksiin taistelussa jokapäiväisestä leivästä.

Kirjailija ei pyrikään teoksessaan mihinkään paisutettuihin kuvauksiin, hänen kertomistapansa on koruton, elävää. Toisin paikoin saavuttaa teoksen hiljaiseloinen runollisuus todellisen taiteellisen tehon.

Teos on itsessään uudistuvan suuntavapautumisen sekä välittömän kertojakyvyn todistuskappaleena odottavaa mielenkiintoa herättävä esikoinen. Samoin kuin Unto Karriin teos kouraisee se nykyhetken maalaissivistyksen kipeää ongelmaa antaen meidän aavistaa, mitä kulttuuriarvoja on materialismin kivetävästä, henkeä tuhoavasta jäätilasta aaltoilevaan aktiivisuuteen herätetty kansan alkuvomainen sielun syvyys tuottava aikanaan.

Y. K.

Eino Hosia: ORJANTAPPURATIE. Romaani. Otava.

Eino Hosia on kirjoittanut taideteoksen, joka elää riippumatta ajasta ja paikasta, mutta siksi juuri on niin irrallisessa, ulkopuolelle jäävässä suhteessa nykyaikaan. Mutta Eino Hosia on kirjoittanut itsensä tällä teoksellaan Suomen nuorimman kirjallisuuden historiaan poikkeuksellista lupaavalla tavalla. Ja todellisen kirjallisuuden ystävän tietoisuuteen yhtenä kaikkein ensimmäisinä huomioonotettavista nuoren sukupolven luovista yksilöistä. Hosian tyyli on persoonallisesti uutta, omaa, hänen sisäisen laatunsa aaltoilulle ja intuition laajoissa mittoissa heijastelevalla näkykuvasteluille ominaista, väkevää, vivahdusrikasta.

Itse juonen ja psykologian suhteen on sanottava, että teos on tässä suhteessa ehjää, loogillisesti edeten, syyn ja seurauksen lakeja

kirkastaen selkeän katkeamattomasti havaittua.

Eino Hosia on ennen kaikkea runoilija. Hänen teoksensa perusidea liikkuu syvillä vesimaailmassa, mutta hänen loon ja rikoksen maailmassa, mutta hänen kuvauksensa elävyys kaikessa synkkydessäänkin loistaa kauneutta ja valoa, joka lohduttaa, antaa voimaa. Kirjailijan ihmiskuvaus on lähellä Dostojevskin maailmaa. Se on kristillistä evankeliumia, romantiikkaa, joka kirkastaa, miten vasta pohjalle vajonneelle aukenee ihmiseksi tulemisen salaisuus.

Luova runoilija ei elä ajassa eikä paikassa. Hän elää tämän ainoan: ihmisen ongelman, ihmisen kärsimyksen tietoisuutensa kamppailussa hyvästä ja pahasta. Tässä suhteessa Hosian teos on eettisesti puhtainta, mitä nykyyhtkellä saamme lukea.

On kuitenkin huomautettava, että teos ei ole vapaa ajan sairaan romantiikan janon kuumeenomaisesta herkkutuksesta, mikä Valtarin ja Hämäläisen uusissa teoksissa on saanut heidän laadussaan vastaavat ilmenemis-
muodot.

Helvi Hämäläinen: KYLÄ PALAA.
Gummerus.

Helvi Hämäläinen on kirjoittanut tällä keralla erinomaisen koristeellisen, novellistisen herkkupalan kirjallisuudella kokeiteeraajille.

Kysymyksen ollessa Helvi Hämäläisestä olisi kuitenkin odottanut, ettei kirjailijatar olisi, eksynyt pelkkänä aiheen metsästäjänä alueelle, missä käy todellisen suuren draaman raskas aaltoilu.

Meillä on velvollisuus alkaa vaatia nuorelta kirjallisuudelta persoonallisia, raskaita panoksia. Taiteilijatekoja, jotka murskaavat puoluepolitiikan ja kustantajain liikepyrkimyksiä tukevan kaupallisen mainosarvostelun kirjallisuuden tutkijain vapautta uhkaavan painostuksen.

Elsa Tervo: PYÖRREMYRSKY. Romaani. WSOY.

Elsa Tervo on valinnut kuvauksensa kohteeksi mielisairaalan korkeapaineisen, yliher-

kistyneen ilmapiirin. Erinomainen, suunnattoman mielenkiintoinen, mutta samalla vaativa ja rohkeutta kysyvä aihevalinta, jos kirjailija uskaltautuu sukeltaa taiteilijan tinkimättömyydellä tähän jännittyneiden hermojen syyn ja seurausten marttyyrein eristettyyn ilmapiiriin. Onko Elsa Tervo yrityksessään onnistunut vai onko tulos kirjailevan naisen askartelua "taidetta taiteen vuoksi"?

On sääliittävästi sanottava, ottaen huomioon Elsa Tervon luontoisen keskinkertaisuudesta selvästi poikkeavan lahjakkuuden, että kirjailija olisi voittanut paljon, jos hän olisi uskaltanut käydä tehtävään käsiksi todellisen taiteilijan radikaalilla vakavuudella. Nyt hän on kirjoittanut nykyaikaisen aistikkaan ajanveteromaanin hyväkseen käyttäen tietämättömille riittäväällä pintapuolisuudella ajan kirjallista muotikäsittelyä selittämällä freudilaisen psykoanalyysin mukaan seksuaaliongelmia koskettelemalla psykologisen tutkistelunsa vaikutuspiirissä ajan muodin mukaisella keveydellä moraalielämän, uskonnon ja filosofian arvokysymyksiä. Mutta jokaisessa kohdassa, missä intuition erittelevä valotus yrittää tunkea ristiriitojen aiheuttajiin, tekee kirjailija taitavasti virran katkaisun, korvaten lukijan odotuksen pyöristetyllä, tyhjämpäiväisellä pikkuälyilyllä.

Elsa Tervo kirjoittaa kylmällä järjellä, hänestä puuttuu kuvauksen eläväksi tekevä lämpö. Siksi teos ei synnytä taiteelta vaadittavaa suggestiivisesti myötäilettävää sisäistä aukenemista. Kirjailijan tyyli on täsmällistä, kovaa, usein jäätävän kylmää, varmaankin seurapiirien kulttuurimakua tyydyttävää.

Volter Kilpi: SULJETUILLA PORTTEILLA. Ajatelmia. Otava.

Volter Kilven luomisvoima on viime vuosi-
na puhjennut uuteen kukkaan rikkaana ja monivivahteisena. Suurien romaaniluomusten ohella se on tuottanut ylempänä mainitun kokoelman syvää elämänfilosofiaa, jonka ääreen kannattaa pysähtyä. Varsinkin nykyisenä aikana, jolloin pintapuolisuus ja henkisen ponnistelun karttaminen, henkinen laiskuus yhä selvemmin lyö leimansa ihmi-

HÄMÄLÄN

OULU, puhelin 2456. ROVANIEMI, puh. 117.

SUOSITELLAAN pätevästä ja hankintakykyisenä sähköliikkeenä.

SÄHKÖLIKE

siin, on tässä tarjolla teos, jolla on paljon enemmän kuin pelkän ajanvietteen arvo. Se asettaa lukijan ajateltavaksi kysymyksiä, joita monikin joskus hiljaisina hetkinään ihmetellen ja pienuutensa tuntien tulee harkin-neeksi. Mutta tämänlaatuinen teos ei ole helposti lähestyttävissä, se vaatii rauhallista syventymistä lukijan puolelta. Sen, joka tähän antautuu, ei kuitenkaan tarvitse katua, sillä Kilven ajatuksen ylpeä lento avaa hänelle uusia, huimaavia näköaloja: ihmisen pienuus, ihmistiedon ja -taidon mitättömyys, toisaalta luonnon suuruus, avaruuden ja ajan mittaamattomuus, joiden edessä ihminen seisoo kuten "suljetuilla porteilla", siinä ovat teoksen perussävelet. Valittaa vain täytyy, että Kilven käyttämä omalaatuinen kieli, puoleksi runoa, puoleksi runollista proosaa, usein asettaa vaikeuksia ajatuksen ymmärtämiselle ja siten varmasti pelottaa monia tutustumasta tähän ajatuksia antavaan, syvällistä näkemystä todistavaan kirjaan.

Hugo Svensson: HJALMAR WIL-LÉN JA HÄNEN LUOKKANSÄ. Ro-mani. Suomentanut Aukusti Simo-joki. Otava.

Opettajan persoona ei ole mikään tavallinen aihe kirjallisuudessa, vaikka se päteväälle kuvaajalle saattaakin tarjota runsaasti mahdollisuuksia havaintojen tekoon ja sielulliseen erittelyyn. Sitäkin hauskeempaa on ta-vata edellä mainittu ruotsalaisen pedagogin ja kirjoittajan teos, joka voi antaa ajattelemi-sen aihetta monessakin suhteessa.

Svenssonin romaanin, samoin kuin sen pa-ri vuotta sitten ilmestyneen edeltäjän, pohja on selvästi persoonallinen. Willén tekijän "alter ego", on vain muutettu toiseen ympä-ristöön ja kastettu uudestaan, mutta henki-lönä hän on jokseenkin ennallaan. Syventy-mistä ja kypsymistä saattaa havaita tapahtu-neen, ja mietiskelevä, filosofisesti suuntautu-nut puoli hänessä tulee selvemmin esille. Henkilönä Willén on varsin miellyttävä. Hän on ylemmän, meidän lukiotamme vastaavan oppikoulun äidinkielen opettaja, toimeensa vakavasti suhtautuva ja innostunut pedagogi eikä suinkaan kaavoihinsa kangistunut "pe-ruukki" neljistikymmenistä ikävuosistaan huolimatta. Hänen kuvansa on luonnollisesti hieman ihannoitu, mutta se pysyy täysin psykologisen uskottavuuden rajoissa.

Willén läheinen suhde oppilaihin perustuu hänen näitä kohtaan tuntemaan lämpimään myötätuntoon sekä hienoon ihmistuntemuk-

seen. Sen kolmivuotiskauden aikana, joka kirjassa kuvataan, hän osoittautuu hieno-luonteiseksi kasvattajaksi, joka ei tyydy yk-sinomaan sullomaan tietoja oppilaiden pää-hän, vaan pystyy johtamaan heidät kirjall-suuden todelliseen tuntemukseen ja ymmär-tämiseen.

Teoksen lukuisat muut henkilöt muodosta-vat kokoelman terävästi nähtyjä henkilöitä, joista useilla ilmeisesti on vastineensa todel-lisuudessa. Näiden henkilöiden, sekä oppi-laiden että opettajien, yhteiseen päämäärään tähtäävä työ, heidän osakseen tulevat yhtei-set voitot ja vastoinkäymiset, koko se ympä-ristö, jossa he toimivat, kaikki tulee asiantun-temuksella ja luontevasti kuvatuksi. Ja vaika olosuhteet ovatkin osaksi erilaiset kuin meillä, pystyy teos antamaan koulumaailmas-ta ja sen henkilöistä kuvan, jolla on paljon yhteisiä piirteitä meidänkin kouluolojemme kanssa.

Pearl S. Buck: HERRAN SOTURI. Suomentanut Anna Talaskivi. WSOY.

Aihe, joka tällä kertaa on innoittanut teki-jää, kiinalaisromaanien tunnettua kirjoitta-jaa, on tarjoutunut hänen omasta elämästänsä. Teos rakentuu nimittäin tekijän isän, Kiinassa toimineen lähetyssaarnaajan, ympä-rille, se on hänen elämäkertansa. Se on ta-rina hiljaisesta sankarista, joka kutsumuksel-leen uhrasi koko elämänsä, joka horjumatta, sitkeänä, aina yhtä lempeänä, mutta myös-kin kaikissa tomissaan yhtä itsepäisenä vael-si ympäri Kiinan, seuduilla, joilla ei ollut ai-noatakaan valkoista miestä. Hänen ympäril-lään näemme Kiinan, milloin rauhallisena, milloin melskeiden vallassa, värikkäänä ja eksoottisena. Me tutustumme lähetyssaar-naajien perheisiin, jotka vuosikautia saavat elää syrjäisillä lähetyksasemilla, erillään sivi-sityneestä maailmasta ja vailla sen tarjoamia mukavuuksia. Ja meidän täytyy ihailla sitä alttiutta ja kärsivällisyyttä, millä nuo vie-raalla maalla, vaarojen keskellä elävät ja toi-mivat henkilöt suorittavat tehtävänsä, kris-tinopin levittämistä.

Kaikki tämä on kerrottu sillä lämpimällä, inhimillistä olemusta syvästi ymmärtävällä tavalla, joka on ollut tekijän aikaisemmille-kin tuotteille ominaista. Niinpä voikin odot-taa, että teos on saava kirjallisuuden ystä-vien suosion osakseen.

Lauri A. Nukari.

Minästä me — ihmiseen

Ajan runous, ajan filosofia, ajan tiede, ajan politiikka, kiertää minän ongelmaa. Minän kapina vaatii itselleen kaikki, ei anna mitään. Minän ali-ihmisen ylpeys tajuaa paraatikorut, ei sisäistä kunniaa, kunnes tämä minän itsensä korostus päättyy ehdottomalla varmuudella tähän viimeiseen: itse-tuhoon. Mikä lyhyt tähtäin. Mikä sokeus. Mikä mitätön tahdon jännitysväli.

Ajassa kajahtaa sana: uusi nuoriso. — Mikä on tämä uusi nuoriso? — Se nuoriso, joka muodostaa tulevaisuuden, joka ei janoa mitalleja, ei kunniaa, vaan tietää, että parempi tulevaisuus lunastetaan itsensä uhraamisen kautta. Joka on tehnyt tilinsä elämän ja kuoleman edessä, joka on valmis. Se nuoriso, joka ei huuda, joka on äänetön ja tekee. Se nuoriso, joka taistelee näkymättömänä syvää, kipeää kypsymistaisteluaan. Se nuoriso, joka on syntymässään vanha, joka on näyn kirkastamana unessa nähnyt ihmisen tien lapsesta vanhukseen. Nuoriso, joka on nähnyt ja tuntenut kivun, mutta joka on kuullut sisimmässään äänen: minä kestan, minä voitan tulevaisuuden nimessä minun täytyy kestää. Se nuoriso, joka on kadottanut minänsä, voittaakseen sen, joka tuntee me, tuntee yhteisö, yhteys, tuntee oman yksilön kärsimyksessään yhteisön kärsimyksen. Tuntee veljeyden kiduttavan kivun, tuntee uskollisuuden henkäyksissä ainoan elämän voiman. Se nuoriso, joka on uskollisuuden liitossa silloin, kun koetuksen hetket tulevat.

Elämme kaikkien aikojen suurinta aikaa, suurien persoonallisuuksien syntymisen aikaa. joiden voiman jännitys on luotu lunastamaan, taistelemaan, voittamaan. Missä röyhkeys murskaa itsensä, siellä sielujen ylpeä nöyryys astuu esiin ja parantaa haavat, puhdistaa ja vapahtaa, puhalttaa kuolleeseen elävän hengen.

Valistusta kansalle

Sitä mukaa kuin kansan pohjakerrosten valistustaso kasvaa, kasvavat myös elintason vaatimukset, ja on pakko kohota myös palkkatason. Kohonneen palkkatason seurauksena lisääntyy samassa suhteessa joukkojen kulutus ja veronmaksukyky. Näin kiihtyy kehityksen virtaus, jähmettyneessä tilassa uinuvat energiat vapautuvat aktiivista elämää uudistavaksi voimaksi.

Vanha viulu

*Jo vuosia sata on viuluni soinnut
kädessä mestarin monen.*

*Sen säveleet ilon on irroittaneet
— ja nyyhkynkin murheisen poven.*

*Sen ääni on kiirinyt tanhuilla
kun soitteli taattoni taatto,
ja viluista virttä se vaikeroi
kun loittoni äitini saatto.*

*Myös mulle se loihdittanut soitollaan
on nuoruuden aurinkokunnan,
ja kutsunut luokseni armaimman
tyttöni, tulisen — tumman.*

*On mulle se ainiaan antanut
myös voimia kuormani kantaa.
Kun halpana soittoniekkana vaan
ma kuljen, — se armonsa antaa.*

*Helkkyös mulle ja muillekin
sun soittosi — mestarin viulu.
Sun äänesi olkoon mun murheeni tulkki
ja iloni keväinen kiuru.*

Aulis Soininen.

Nykyaikainen sosiaalinen elämä

Nykyaikainen, sosiaalinen elämä, rahapolitiikka, koko valtiollinen ja talousjärjestelmä lepää vanhan todellisuuden perusteilla. Siksi yksikään, joka uskaltanut yrittämään rehellisesti ei voi enää selviytyä joutumatta syvään ristiriitaan näiden vanhaa järjestelmää ylläpitävien voimien kanssa. Ymmärrämme, että kaikki on muuttumassa toiseksi. Tuo muuttuminen voi kulkea vain kahta toisistaan poikkeavaa tietä, joko ovelimman järjen neuvoman hyödyn ja raajan ylivilan tai korkeamman oikeudenmukaisuuden tietä. — Kommunistit selittävät uskovansa myös korkeampaan oikeudenmukaisuuteen, mutta vihaavat kaikkia niitä voimia, jotka taistelevat todella korkeamman oikeudenmukaisuuden luomiseksi.

Hitlerin voiton ja Saksan kansan valta- van nousun salaisuus

Ihmisen ja järjestelmän välillä vallitsee suhde. Aine, taloudelliset tekijät eivät ole säätäjä, vaan säätäjä on ihminen, ihmisen sielun dynamiikka, joka nostattaa myös taloudellisia arvoja luovain voimain nousuaal-
lon.

Hitler näkee, että ensin on herätettävä ihminen, jännitettävä samaan päämäärään taistelemaan koko kansan tahto. Näin hän on herättänyt kivettyneestä jäätilasta hen-
kiset purkautumisvoimat synnyttäen koko kansassa uusien tunne-energiain luovan aal-
toilun suunnaten sen luovaan, rakentavaan työhön.

Hitler näkee, että ensin on autettava poh-
jalla olevien, hätää kärsivien suurilukuinen massa omalla työllään korkeammalle elinta-
solle. Näin hävitetään katkeruus, viha, syn-
nytetään luova innostus.

Hitler tahtoo kaataa luokkajaon. Palkiten
rehellisyyden, lahjakkuuden ja ahkeruuden
hän on nostanut työmiehen herran ja aateli-
sen rinnalle, jokaisen tekemään työtä kun-
tonsa ja yksilöllisten edellytystensä säätämäl-
lä paikalla. Näin kaikki hyödyttävät isän-
maataan.

*Herrat riitelevät ansioistaan vapaussos-
dassa. Rohkenemme kysyä, mitkä ovat
heidän ansionsa nykyhetkellä? Ovatko he
luovia, uudistavia voimia jarrutuksen ja
toistensa kalvamisen lopettamiseksi? Min-
kä verran he omaavat uskallusta taistella
rehellisyyden viemiseksi voittoon, minkä
verran todellista uhrimieltä luopua yksi-
öllisistä etupyyteistään?*

Ahjon syysnumero ilmestyy syys—lokak.
vaihteessa tarjoten lukijoilleen ja kannattajil-
leen monia mieluisia yllätyksiä.

Ahjon vanhoja vuosikertoja pieni määrä
saatavissa sidottuna hintaan Smk. 35:— vk.
lehden konttorista os. Oulu. Puh. 32 94. Ah-
jon tilaushinta on Smk. 30:— vk.

HAMMARIN SÄHKÖLIKE

OULU Monipuolinen Sähkö- ja Ra-
dioliike Pohjois-Suomes-
sa — Perustettu 1909

SYLVI KYLLIKKI KILPI

on tehnyt opintomatkan Venäjälle. Lehdel-
leen Suomen Sosdemolle antamassaan matka-
kertomuksessa ei ole kuitenkaan joka suhteet-
sa aivan ihannoiva sävy.

Erikoista mielenkiintoa herättää se, mitä
hän kertoo venäläisten nykyisestä sivistysnä-
lästä. — Tuntuu uskomattomalta, että sano-
malehdistä ja kirjoista riidellään, painokset
eivät riitä kuin murto-osalle ostohaluisia. Mis-
sä vika? Eikö maassa ole — paperia?

Venäjä myy puutavaraa polkuhintoihin —
Englanti, y.m. juutalaisen pankkiirivallan hal-
litsemat maat ostavat ja näin tukevat riisto-
politiikkaa.

Suomen puutavaramarkkinat ovat seisauk-
sissa. — Isku kalahtaa tietysti ensi sijassa työ-
väkeen, mutta sosialistijohtajista ja liberaa-
leista, jotka orjanliitossa kansainvälisten
pankkiirien kanssa, nykyisen tilanteen jär-
jestävät, ei saa sanoa pahaa sanaa. Tie-
tysti syytetään suomalaisia, kansallisten ta-
lousarvojen puolesta taistelevia teollisuuden-
harjoittajia ja yritetään järjestää lakkoja työ-
väen katkeruuden lisäämiseksi.

Jos Sylvi Kyllikki Kilpi & kumpp. uskaltai-
sivat kerrankaan ilmi lausua totuuksia kapi-
talismin käytyreistä omassa joukossaan, olisi se
kädenojennus barrikaadin yli. Mutta sitä ei-
vät he tee.

MITALLIKULTTUURIA

Sosialistit ja yleensä liberaalit veljeilevät
nykyään kuninkaallisten kanssa. Helyt ja
mitalit kimaltelevat rinnuksissa, paraati on
loistavaa — sitä vailla, ettei aatellisarvoja ale-
ta jakaa näille uudenaikaisille demokratian
"suojelijaille".

Mikä irvokas näytelmä! Ovathan ryysyjuu-
talaisista kohonneet rahamagnaatit ostaneet
itselleen ennenkin aatellisarvoja — rahalla.
Miksi se ei sovellu nykyaikaan!

Soveltuu, mikä siinä, mutta ei oikein soin-
nu, sillä rahalla ostettu on vain rahalla os-
tettua. Lahjomisjärjestelmän aika elää jul-
keaa kukoistuskauttaan. Kysymme, kuinka
kauan?

Sisältö: Luominen, runo, Lauri Heles. — Poh-
joinen ajatus, Eino Pitkäkoski. — Yhteiskunta
ja kasvatus, Elli Lempa. — Vaikeat lapset vai-
ko vaikeat kasvattajat? Y. K. — Oswald Speng-
ler ja persoonallisuuksien perikato, Lauri He-
les. — Pohjalaista luonnetutkimusta, Yrjö Koi-
vukari, Eino Leino, Eino Pitkäkoski. — Liike
ja lepo runoudessamme, Paavo Hynynen. —
Runoja ja novelleja, Paavo Hynynen, Vilho
Hyttinen, Aulis Soininen, Osmo Uuras. — Kir-
ja-arvosteluja, Lauri L. Nukari ja Yrjö Koivu-
kari. — Pakinaa y.m.

WILJO BYSTRÖM & CO

Laivanvälitys-, huolinta-, kivihiili- ja koksiliike

Puhelimet: Oulu 2155, 2156, 2350 ♦ Toppila 2266, 3056 ♦ Haukipudas 79

**TAMPEREEN
PUKUTEHTAAN
MYYMÄLÄ**

Oulu

Kirkkokatu 10

*Miesten, naisten ja
lasten pukimia*

Nyt
on paitaa
valita!

*Jos on paitavaliko-
mamme runsas, on
meillä solmioitakin
vaikka millä mitalla.*

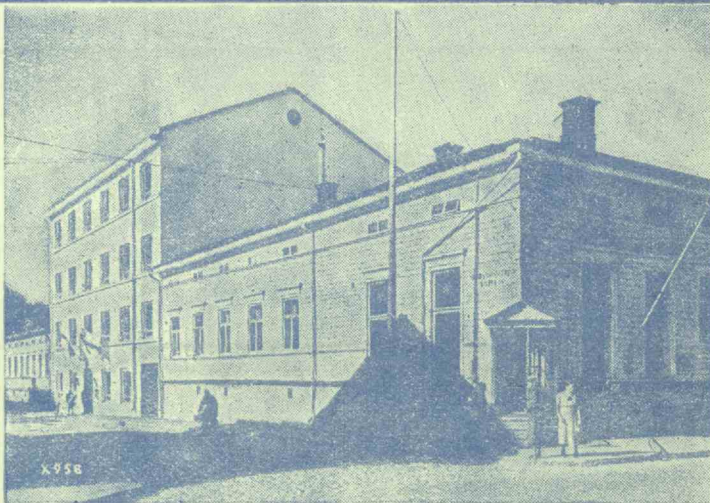
Olemme nyt tilanneet kevääksi niin suuren paitavalikoiman, että jokaisen pitäisi saada juuri sellainen paita, jollaisen on ajatellut ostaa. — Esim. Pallo-paitoja meillä on suuri valikoima sekä trubenoiduin että pehmein kauluksin. — Tulkaa vain valitsemaan. Myöskin hatut, lakit, solmiot, käsiineet, sukat y.m. nuvusteet voitte valita laajasta valikoimastamme edullisesti.

PUKU-AITTA
OULU HAAPAVESI

**PUHELIMIA
JA NORMAALI-
AIKAKELLOJA**

ASENTAA

OULUN PUHELIN OSAKEYHTIÖ

Veljekset **AHMALA**

KULTA- JA KELLOSEPÄNLIKE

Oulu, Isokatu 37 - Puhelin 3051

Työ suoritetaan huolella ja kohtuuhintaan

Musi Muotiliike

Omist. KAISU SMEDS

Oulu, Kirkkokatu 16

Suosittelen

halpoja ja kauniita kesähattuja

KAMPAAMO *Eeva*

Oulu, Isokatu 28 - Puhelin 2696

.....

SUOSITELLAAN

H. Jääskeläisen

Parturiliikettä

SEPÄNKATU 9 / PUHELIN 3270

suositellaan arvoisalle yleisölle

OULUN LEIPOMO

KANSANKATU 13 — PUHELIN 3059

SUOSITELLAAN!

M.A. SLOTTE & Co

OULU - PUHELIN 2988

KEMI - PUHELIN 412

Pohj.-Suomen suurimmat kenkä- ja nahkakaupat

KIHLAT JA KELLOT

sekä muut koruesineet ostatte edullisimmin

KULTASEPPÄ O. EIRAMALTA

OULU, ISOKATU 34. PUHELIN 3065

S. & I. KYRÖMIES

Isokatu 33 — OULU.

MONIPUOLINEN LIIKE!

EDULLINEN OSTOPAIKKA!

OY

PUUSEPPÄ

OULUSSA

VANHIN JA TUNNETUIN PUUSEPPÄTEHDAS

A. SALOPURON

LEIPURILIIKE

OULU, UUSIKATU 20. PUHELIN 2651

KIRJOLA OY

KIRJAPAINO

POHJOIS-SUOMEN VANHIN JA
SUORITUSKYKYISIN KIRJAPAINO

HINNAT KOHTUULLISET

Kauniita Vella- sekä höyrykeistolaineita

Päivä- ja iltakampauksia, hius-
ten värjäystä sekä vivahde-
huuhteluja suorittaa huolella
ammattitaitoinen henkilökunta.

KAMPAAMO EILA

OULU, Isokatu 31. PUH. 2709